

liittyvät asiat voidaan salata. Lisäksi tulevat tietosuojan liittyvät säännökset.

Jotta opinnäytetyötä ei tarvitse tallentaa käyttörajoitettuun kokoelmaan ja jotta sitä voi hyödyntää oman uran edistämiseen, kannattaa opiskelijan usein tehdä opinnäytetyö esimerkiksi kirjallisuuskatsauksena, jotta sitä ei ole perusteita rajoittaa.

Seuraavaksi muutama esimerkki tällaisista töistä, jotka on tehty nimenomaan kirjallisuuskatsauksena, koska opiskelija on ajatellut aiheen kiinnostavan yleisemmin ja tuottavan lisäarvoa.

Lähtökohtaisesti perehdyttäminen on aiheena varsin kulunut, ellei sitä lähesty tuoreesta tulokulmasta. Perinteinen perehdyttämisopas ei yleensä tuo aiheeseen mitään uutta. Se on toki hyödyllinen ja konkreettinen kohdeyritykselle, mutta opiskelijan osaamisen näkökulmasta lopputulos jää laihaksi.

Ensimmäisenä Bettina Ponsimaan opinnäyte, jossa tekijä lähestyi perehdyttämisen kehittämistä autoalalla. Kohdeorganisaation sijaan tekijä valitsi yleisen tulokulman aiheeseen ja varmisti sillä mahdollisuuden tallentaa työ julkiseen kokoelmaan. Työssä on laaja kattaus oppimisteorioita, joiden avulla tehdään perehdyttämisen prosessiin liittyviä kyselylomakkeita ja työntekijän kehittämiseen liittyvää seuranta. Tekijän mukaan tavoitteena oli kehittää perehdytysprosessia siten, että se sisältää mahdollisuuksia arvioida perehdytysprosessia ja työntekijän kehittymistä kokonaisuutena. Hän huomauttaa, että hyvin hoidetusta perehdytyksestä on hyötyä sekä organisaatiolle että työntekijälle. Koska prosessia on kuvattu yleisellä tasolla, se mahdollistaa mallien hyödyntämisen ja kehittämistoimenpiteiden soveltamisen kaikissa autoalan tehtävissä sekä myös muilla aloilla. Kysely- ja arviointilomakkeet voidaan muokata tilannekohtaisesti erilaisiin työtehtäviin sopiviksi.

Sukupolvenvaihdosta yrityksissä on tutkittu myös paljon. Lopputulemat vahvistavat käsitystä, että kyseessä ei ole helppo prosessi. Miten saada uutta näkökulmaa kuluneeseen ja erityisesti takavuosina suosittuun aiheeseen? Toisena opinnäytetyönä esitellään Antti Rainingon (2024) opinnäytetyö, jossa tekijä tarttui maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdokseen, joka on hänen mukaansa tunteiden täyteistä niin luopujalle kuin jatkajalle, koska kyseessä on ainutkertainen tilanne molemmille osapuolille. Kuten Raininko (2024) kirjoittaa, on sukupolvenvaihdos luopujan, jatkajan, maatalousyrittäjien ja maatalouselinkeinon etu. Siihen liittyy kuitenkin molemmille osapuolille kipupisteitä. Hän jatkaa, että hoitamattomina kipupisteet voivat tulehduttaa osapuolten välit ja heikentää maatalousyrittäjien menestymismahdollisuuksia. Tekijä päätyi kohdetilan sijaan selvittämään kirjallisuuskatsauksen avulla maatalousyrittäjien kipupisteitä. Tuloksista ilmeni, että kipupisteitä ovat tunteiden käsittelemättömyys, vallan, vastuun ja hiljaisen tiedon siirtyminen, tilan jatkuminen sukupolvelta toiselle, erilaisten näkemysten yhteensovittaminen sekä ulkopuolisen avun tarve sukupolvenvaihdoskeskustelun käymiseen. Ratkaisuksi Raininko kehitti työkirjan, jonka avulla osapuolet voivat käsitellä omia tunteitaan, arvioida sukupolvenvaihdoksen kohteena olevan tilan yritystoimintaa, miettiä kohteen tulevaisuutta ja pohtia vuorovaikutusta jatkajan kanssa mahdollisen sukupolvenvaihdoksen jälkeen.

Raininko (2024) jakoi työkirja kahteen osaan, jossa sekä luopujalle että jatkajalle ovat omat kysymykset. Hän muodosti kysymykset tekemänsä kirjallisuuskatsauksen pohjalta. Lisäksi hän huomioi luopujan ja jatkajan erilaiset lähtökohdat sukupolvenvaihdosprosessissa. Ennen työkirjan julkaisua tekijä testasi maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdosta suunnittelevilla henkilöillä. Saatujen kommenttien perusteella työkirjaan tehtiin muutoksia. Työkirjan ohkeen tekijä teki vielä ohjeistuksen, kuinka työkirjaa voi hyödyntää

sukupolvenvaihdoskeskustelussa. Työkirjasta tehtiin helppolukuinen ja helposti lähestyttävä opas heille, jotka kokevat vaikeutta käydä sukupolvenvaihdokseen liittyvää keskustelua prosessiin keskeisesti liittyvän, toisen osapuolen kanssa.

Kolmantena opinnäytteenä tässä esitellään Sari Lindströmin (2025) opinnäyte, jossa tekijä lähestyi tiedostamattomien toimintamallien sekä perinteiden vaikutusta yrityskulttuuriin ja muutoskyvykkyyteen. Tekijän tavoitteena oli saada käsitys siitä, miten ”näin meillä on aina tehty” -toimintamalli vaikuttaa yrityksen kehittymiseen. Lisäksi tarkasteltiin tämän ajattelutavan vaikutuksia toiminnan tehokkuuteen ja henkilöstön hyvinvointiin.

Myös Lindströmin (2025) tutkimus toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jossa tekijä hyödynsi tutkimuksia erityisesti yrityskulttuurin, tiedostamattomien toimintamallien sekä muutosjohtamisen alueelta. Hänen saamiensa tulosten perusteella voitiin todeta, että tiedostamattomat toimintamallit vaikuttavat merkittävästi yrityksen muutoskykyyn. Vanhentuneet toimintamallit ja tehokkuutta hidastavat rakenteet ovat merkittävä uhka yritysten kilpailukyvyille. Käytännössä muutoksen onnistuminen edellyttää uusien toimintamallien läpivientiä sekä koko henkilöstön sitouttamista uusiin käytäntöihin. Tekijä havaitsi, että henkilöstön hyvinvointi, osaamisen kehittäminen sekä osallistaminen, jatkuva vuorovaikutus sekä oikea-aikainen viestintä ovat keskeisiä edellytyksiä muutoksen onnistumiselle. Vähäinen ei ole havainto, että esihenkilöiden oma hyvinvointi on olennainen tekijä muutostilanteissa.

Opinnäytetyön tuloksia voi jakaa ja tehdä näkyväksi

Opinnäytetyön aiheesta riippuen hyötyjiä voivat olla, kohdeyrityksen lisäksi, esimerkiksi alueelliset ja kunnalliset päätöksentekijät. Paras paikka saada tieto tällaisille tahoille on lähestyä kuntaa tai aluehallintoa ja pyytää päästä esittämään asia esimerkiksi kunnanvaltuustolle tai sopivalle lautakunnalle, jonka toimialaan kyseinen asia liittyy. Jos aihe liittyy esimerkiksi sosiaalialaan ja nuoriin, voi sopiva kohdejoukko olla nuorten parissa työskentelevät ammattilaiset, kuten opinto-ohjaajat, sosiaaliohjaajat, opettajat jne. Liiketaloudellisissa aiheissa puolestaan hyötyjä voi markkinoida alan opettajille ja yrittäjäjärjestöille.

Yksi tapa saada tuloksia näkyväksi on kirjoittaa siitä esimerkiksi alueen päälehteen, paikallislehtiin tai muuhun vastaavaan. Myös Seinäjoen ammattikorkeakoulun @SEAMK-verkkolehti tarjoaa tällaisen mahdollisuuden, jota on hyödynnetty Rainingon työssä. Artikkelit kirjoitetaan yhdessä ohjaajan kanssa (ks. Raininko & Mannila, 2024). Lisäksi Raininko laati opinnäytteestään tiedotteen, joka jaettiin valikoidulle lehdistölle. Sen avulla opinnäytteelle saatiin lisänäkyvyyttä ja tehty työ toimi ratkaisevana tekijänä myös hyvän harjoittelupaikan saamisessa, jossa tekijä pääsi testaamaan ”oppejaan” käytännössä.

Opinnäytetyötä siis kannattaa ja pitää markkinoida laajemmin. Se voi parhaimmillaan tuoda hyvää näkyvyyttä ja mielenkiintoisen työpaikan.

Margit Mannila
lehtori, KTT

Margit Mannila on lehtori ja KTT SEAMKissa, joka innostuu erityisesti yrittäjyydestä ja ympäristöoikeudesta. Mannilan intohimona on uusien asioiden oppiminen ja hän jäsentää asioita mielellään kirjoittamalla.

Lähteet

Ammattikorkeakouluopinnot.fi (15.4.2021). *Opinnäytetyö*.

<https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi/opinnaytetyo-8082>

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999. Haettu, 27.4.2026,

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>

Lindström, S. (2025). *Näin meillä on aina tehty: tiedostamattomien toimintamallien sekä perinteiden vaikutus yrityskulttuuriin ja yrityksen muutuskykyyn*. [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus.

<https://www.theseus.fi/handle/10024/901366>

Mannila, M. (2021). Opinnäytetyön salaiset sivut. *Energiaa verkkolehti*. Vaasan ammattikorkeakoulu.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021081643377>

Ponsimaa, B. (2024). *Aloittelijasta ammattimyjäksi: perehdyttämisen kehittäminen autoalalla*. [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://www.theseus.fi/handle/10024/875370>

Raininko, A. (2024). *Henkinen valmistautuminen maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdokseen: työkirja sukupolvenvaihdoskeskustelun tueksi*. [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus.

<https://www.theseus.fi/handle/10024/851053>

Raininko, A., & Mannila, M. (15.4.2024). Henkinen valmistautuminen maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdokseen: Työkirja keskustelun tueksi.

@SEAMK-verkkolehti. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024041517695>

Suomen perustuslaki 731/1999. Haettu 27.4.2026, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>